03. සම්මොදමානජාතකං

තතියො පාඨො

අථෙක දිවසං <u>බොධිසත්තො</u> තෙ වට්ටකෙ ආහ. අයං සාකුණිකො අම්හාකං ඤාතකෙ විනාසං <u>පාපෙති.</u> අහං එකං උපායං ජානාමි, යෙනෙස අම්හෙ ගණ්හිතුං න සක්ඛිස්සති. ඉතොදානි පට්ඨාය එතෙන තුම්හාකං උපරි ජාලෙ ඛිත්තමත්තෙ එකෙකො එකෙකස්මිං ජාලක්ඛිකෙ සීසං ඨපෙත්වා ජාලං උක්ඛිපිත්වා ඉච්ඡිතට්ඨානං හරිත්වා එකස්මිං කණ්ඨකගුම්බෙ පක්ඛිපථ. එවං සන්තෙ හෙට්ඨා තෙන තෙන ඨානෙන පලායිස්සාමාති. තෙ සබ්බෙ සාධූති පටිස්සුණිංසු.

(ජාතකට්ඨකථා සම්මොදමානජාතකං)

(කියවීමේ හුරුවට පමණි.)

විවිධ පද

පාලි භාෂාවේ විවිධ පද හඳුනා ගනිමු.

පද යනු භාෂාවේ යෙදෙන අර්ථවත් කුඩා ම ඒකකය යි. පදයක් යනු තනි අකුරක් හෝ අකුරු සමූහයකි.

1. පද වර්ග හතරකි.

   නිදසුන් :-

   නාම පද - චන්‍දෙ (සඳ) නිපාත පද - ච (ද)

   ක්‍රියා පද - ගච්ඡති (යයි) උපසර්ග පද - උප (ළඟ / දෙවැනි)

- නාම පද පුරුෂ හා වචන වශයෙන් බෙදා වෙන්කළ හැකි ය.
  1. ලිංග තුනකි (3) - පුල්ලිඞ්ග, ඉත්ථිලිඞ්ග, නපුංසකලිඞ්ග
  2. පුරුෂ තුනකි (3) - පඨම පුරිස, මජ්ඣිම පුරිස, උත්තම පුරිස
  3. වචන දෙකකි (2) - ඒකවචන, බහුවචන
- නාමපද - නාම ප්‍රකෘතියකට විභක්ති ප්‍රත්‍යයක් එක් කිරීමෙන් නාමපදයක් සෑදෙයි.

උදා - 1. බුද්ධ + ඔ = බුද්ධො 2. කුමාර + ඔ = කුමාරො

3. ධම්ම + ඔ = ධම්මො 4. දෙව + ඔ = දෙවො

- ක්‍රියාපද - ධාතුවකට (ක්‍රියාවේ මුල් ස්වභාවයට) ආඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යයක් එක් කිරීමෙන් ක්‍රියාපදයක් සාදාගත හැකි ය.

උදා - 1. පච + ති = පචති 2. වන්‍ද + ති = වන්‍දති

3. හස + ති = හසති 4. ධාව + ති = ධාවති

අභ්‍යාසය 03 1

1. පාලි භාෂාවේ පද වර්ග නම් කරන්න.
2. නාම පද හා ක්‍රියා පද පහ බැගින් ලියන්න.
3. පාඩම කියවා එහි ඇති ක්‍රියා පද පහක් ලියන්න.

- නාම (ශබ්ද) විභක්ති 9ක වරනැගෙයි. එම විභක්ති මෙසේ ය.

පඨමා විභක්තිය | ආලපන විභක්තිය | දුතියා විභක්තිය
තතියා විභක්තිය | කරණ විභක්තිය | චතුත්‍ථී විභක්තිය
පඤ්චමී විභක්තිය | ඡට්ඨී විභක්තිය | සත්තමී විභක්තිය

- ක්‍රියා පද ප්‍රධාන කාල තුනකට බෙදෙයි.

1. අතීත කාල 2. වර්තමාන කාල 3. අනාගත කාල

මේ පහත සඳහන් නාම පද වගුව කියවා පුහුණුවන්න.

නාමපද						
පුරිස	පුලලිඞගනාම		ඉත්ථිලිඞගනාම		නපුංසකලිඞගනාම	
	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන	ඒකවචන	බහුවචන
පඨම	බුද්ධො - බුදුරජ	බුද්ධා - බුදුවරු	මාලා - මල්දම	මාලායො - මල්දම්	චිත්තං - සිත	චිත්තානි - සිත්
	පිතා - පියා	පිතරො - පියවරු	පූජා - පූජාව	පූජායො - පූජා	පුඤ්ඤං - පින	පුඤ්ඤානි - පින්
	භාතා - සහෝදරයා	භාතරො- සහෝදරයෝ	මාතා - මව	මාතරො - මව්වරු	ඵලං - ගෙඩිය	ඵලානි - ගෙඩි
	භික්ඛු - භික්ෂුව	භික්ඛ වො - භික්ෂූහු	නාවා - නැව	නාවායො - නැව්	සොතං - කන	සොතානි - කන්
	රාජා - රජ	රාජානො - රජවරු	වාචා - වචනය	වාචායො - වචන	දානං - දානය	දානානි - දන
	කලඤ්ඤකො - ලේනා	කලඤ්ඤකා - ලේන්නු	භරියා - භාර්යාව	භරියායො - භාර්යාවෝ	පදුමං - පියුම	පදුමානි - පියුම්
	ව්‍යාධො - වැද්දා	ව්‍යාධා - වැද්දෝ	වනිතා - ස්ත්‍රිය	වනිතායො - ස්ත්‍රීහු	පීඨං - පුටුව	පීඨානි - පුටු
	කවි - පණ්ඩිතයා	කවයො - පණ්ඩිතයෝ	බාලිකා - බාලිකාව	බාලිකායො - බාලිකාවෝ	වනං - වනය	වනානි - වන
	මහාසයො - මහත්මයා	මහාසයා - මහත්වරු	දාරිකා - දූරිය	දාරිකායො - දූරියෝ	පණ්ණං - කොළය	පණ්ණානි - කොළ
	අරි - සතුරා	අරයො - සතුරෝ	දොලා - ඔංචිල්ලාව	දොලායො - ඔංචිල්ලා	නයනං - ඇස	නයනානි - ඇස්
	සර්වනාම					
	සො - ඔහු	තෙ - ඔවුහු	සා - ඈ	තායො - ඈලා	තං - එය	තානි - ඒවා
	අයං - මොහු	ඉමෙ - මොවුහු	ඉමා - මෑ	ඉමායො - මෑලා	ඉදං - මෙය	ඉමානි - මේවා
	කො - කවුද	කෙ - කවරහු ද	කා - කවර තැනැත්තියක් ද	කායො - කවර තැනැත්තියෝ ද	කං - කුමක් ද	කානි - මොනවා ද
	යො - යමෙක්	යෙ - යමෙක්හු	යා - යම් තැනැත්තියක්	යායො - යම් තැනැත්තියෝ	යං - යමක්	යානි - යම් ඒවා
මජ්ඣිම	ත්වං - නුඹ	තුමෙහ - නුඹලා				
උත්තම	අහං - මම	මයං - අපි				